

C-189/20. sz. ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2020. május 5.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Oberster Gerichtshof (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. február 27.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél és alperes:

Laudamotion GmbH

Ellenérdekű fél és felperes:

Verein für Konsumenteninformation

8Ob 107/19x.

Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) mint felülvizsgálati bíróság [omissis] a Verein für Konsumenteninformation, 1060 Bécs, felperes, [omissis] és a Laudamotion GmbH, 2320 Schwechat, alperes, [omissis] között abbahagyás és az ítélet közzététele iránt folyamatban lévő ügyben az alperes által az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális felsőbbíróság, Ausztria) mint fellebbviteli bíróság által hozott, a Landesgericht Korneuburg (korneuburgi regionális bíróság, Ausztria) 2019. február 5-i [omissis] ítéletét részben helybenhagyó, részben pedig megváltoztató 2019. május 28-i [omissis] ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelem nyomán zárt ülésen a következő

v é g z é s t

hozta: [eredeti 2. o.]

Előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

1) Úgy kell-e értelmezni az 1215/2012/EU rendelet rendelkezéseit, különösen annak 25. cikkét, 17. cikkének (3) bekezdését és 19. cikkét – adott esetben a

67. cikkre is tekintettel –, hogy azokkal ellentétes a joghatóságot kikötő megállapodások tisztességtelen jellegének a 93/13/EGK irányelv, illetve a megfelelő nemzeti átültető rendelkezések alapján történő vizsgálata?

2) Úgy kell-e értelmezni az 1215/2012/EU rendelet 25. cikke (1) bekezdése első mondatának utolsó tagmondatát („feltéve, hogy a szóban forgó tagállam joga értelmében a megállapodás az anyagi érvényességet illetően nem minősül semmisnek”), hogy az – a harmonizált jogterületen kívül is – lehetővé teszi a joghatóságot kikötő megállapodás alapján joghatósággal rendelkező tagállam nemzeti jogán alapuló tartalmi vizsgálatot?

3) Az első és második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

A joghatóságot kikötő megállapodás alapján joghatósággal rendelkező tagállam joga vagy a felhívott tagállam *lex causae-ja* határozza-e meg a tisztességtelen jelleg 93/13/EGK irányelven alapuló vizsgálata során alkalmazandó nemzeti átültető rendelkezéseket?

I n d o k o l á s:

I. A tényállás:

Az alapeljárás egy feltételekkel kapcsolatos per. A felperes az osztrák Konsumentenschutzgesetz (a fogyasztóvédelemről szóló törvény[, a továbbiakban: KSchG]) szerint keresetességi joggal rendelkező, a fogyasztók érdekeinek érvényesítését szolgáló szövetség. Az alperes légitársaság (egy úgynevezett **[eredeti 3. o.]** „fapados légitársaság”) helyfoglalási portált üzemeltet a www.laudamotion.com oldalon. A fogyasztókkal ezen az oldalon folytatott kereskedelmi ügyletekben az alperes általános fuvarozási és személyszállítási feltételeket, valamint általános szerződési feltételeket használ. Az alperesnél csak online foglalható hely a légi járatokra. Az alperes nem kínál Ausztrián belül tisztán belföldi személyszállítást.

Az előzetes döntéshozatali eljárás szempontjából az alperes említett általános szerződési feltételeinek következő kikötése bír jelentőséggel:

„2.4. Az Egyezmény vagy az alkalmazandó jogszabályok eltérő rendelkezése hiányában az Ön által velünk megkötött fuvarozási és személyszállítási szerződésre [...], valamint az e szerződésből eredő vagy azzal kapcsolatos összes jogvitára az ír bíróságok rendelkeznek joghatósággal.”

II. A felek kérelmei és érvei:

A felperes véleménye szerint a joghatósági kikötés érvénytelen. Az „[a]z Egyezmény vagy az alkalmazandó jogszabályok eltérő rendelkezése hiányában” megfogalmazás nem átlátható a KSchG 6. §-ának (3) bekezdése értelmében, mert

a fogyasztóknak maguknak kell kideríteniük, hogy megengedett-e az előírt bírósági joghatóság. Az ilyen megállapodás ezenfelül súlyosan hátrányos az [Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch] (általános polgári törvénykönyv[, a továbbiakban: ABGB]) 879. §-ának (3) bekezdése értelmében, nem utolsósorban azért, mert ezáltal nem áll a fogyasztó rendelkezésére az 1215/2012/EU rendelet alapján rendelkezésre álló többi – különösen az 1215/2012/EU rendelet 7. cikke szerinti – joghatósági ok, valamint az ABGB 864a. §-a értelmében meglepő is, mert a fogyasztónak az alperes ausztriai székhelyére tekintettel nem kell az ír bíróságok kizárólagos joghatóságával számolnia.

Az alperes arra hivatkozott, hogy a kikötésben foglalt, joghatóságot kikötő megállapodás kizárólag **[eredeti 4. o.]** az 1215/2012/EU rendelet alapján értékelhető. Az 1215/2012/EU rendelet 17. cikkének (3) bekezdése kivonja a fuvarozási és személyszállítási szerződéseket az 1215/2012/EU rendelet 19. cikke alapján a fogyasztói szerződésekre alkalmazandó korlátozások hatálya alól. A joghatóságot kikötő megállapodások ezért az 1215/2012/EU rendelet 25. cikke alapján az 1215/2012/EU rendelet I. fejezetének 4. szakasza szerinti korlátozások nélkül megengedettek. A tisztességtelen jelleg nem vizsgálható a nemzeti jogi rendelkezések alapján a közösségi jog alkalmazásának elsőbbsége miatt. A szabályozás egyébként nem meglepő az előre látható külföldi vonatkozás miatt, és nem átláthatónak sem minősül, mert az első mondat egyértelművé teszi, hogy az abban előírt joghatóság kiegészíti a Montreali Egyezmény (kihirdette: a 2005. évi VII. tv.) („[a]z Egyezmény”) vagy más alkalmazandó jogszabályok által előírt joghatóságokat.

III. Az eddigi eljárás:

Az elsőfokú bíróság elutasította a kereseti kérelmet e kikötést illetően. E bíróság szerint az 1215/2012/EU rendelet 25. cikke alkalmazási elsőbbséget élvez a nemzeti joggal szemben. A rendelkezés kimerítő a joghatóságot kikötő megállapodások megengedettséget, formáját és hatásait illetően.

A fellebbviteli bíróság – a keresetnek helyt adva – helyt adott a felperes fellebbezésének. Ennek során abból indult ki, hogy a 93/13/EGK irányelv, illetve a megfelelő nemzeti átültető rendelkezések hatálya alá tartozó fogyasztói szerződéseket foglalt, joghatóságot kikötő megállapodások tisztességtelen jellegét az 1215/2012/EU rendelet 25. cikkének alkalmazási körében is a 93/13/EGK irányelv alapján kell vizsgálni, és azok ezért a konkrét esetben érvénytelenek lehetnek. A 93/13/EGK irányelvet átültető nemzeti rendelkezések a joghatóság 1215/2012/EU rendelet 67. cikke értelmében vett szabályozásának minősülnek, mert az irányelv mellékletének 1. q) pontja szerint **[eredeti 5. o.]** tisztességtelennek tekinthetők azok a feltételek, amelyek kizárják vagy gátolják a fogyasztó jogainak érvényesítését az állami bíróságokhoz fordulás vonatkozásában. A tisztességtelen jellegnek a 93/13/EGK irányelven alapuló vizsgálata éppen a jelen helyzetben különös jelentőséggel bír, mert az 1215/2012/EU rendelet 17. cikkének (3) bekezdése értelmében a fuvarozási és

személyszállítási szerződések esetében nem alkalmazhatók az egyébként a fogyasztóvédelem érdekében elfogadott korlátozások. A kikötés mindenesetre nem átlátható a KSchG 6. §-ának (3) bekezdése értelmében.

Az Oberster Gerichtshofnak (legfelsőbb bíróság) jelenleg a másodfokú ítélettel szemben az alperes által előterjesztett, a kereset elutasítására irányuló felülvizsgálati kérelemről kell határoznia.

IV. Jogi alapok:

Uniói jogi alapok:

A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem uniós jogi alapjait különösen a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 25. cikke, 17. cikkének (3) bekezdése, 19. és 67. cikke, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv képezi.

A nemzeti jog:

A KSchG 6. §-ának (3) bekezdése értelmében:

„Érvénytelen az az általános szerződési feltételekben vagy szabványszerződésben szereplő szerződéses rendelkezés, amely nincs világosan és érthetően megfogalmazva.” [eredeti 6. o.]

Az ABGB 864a. §-a értelmében:

„Az egyik szerződő fél által az általános szerződési feltételekben vagy szabványszerződésben használt, szokatlan tartalmú rendelkezések nem válnak a szerződés részévé, amennyiben azok a másik fél számára hátrányosak, és e félnek – a körülményekre, és különösen az irat külső megjelenésére is tekintettel – nem kellett ilyen rendelkezésekkel számolnia, kivéve ha az egyik szerződő fél e rendelkezésekre kifejezetten felhívta a másik szerződő fél figyelmét.”

Az ABGB 879. §-ának (3) bekezdése értelmében:

„Az általános szerződési feltételekben vagy szabványszerződésben szereplő, nem a felek valamely fő kötelezettségét rögzítő szerződéses kikötés semmis, amennyiben az ügy valamennyi körülményére tekintettel az egyik félre nézve súlyosan hátrányos.”

V. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Az előzetes döntéshozatalra utalásra való jogosultság:

[omissis]

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések indokolása:

1. A jogi szakirodalomban vitatott a kérdés, hogy vizsgálható-e általános jelleggel az **[eredeti 7. o.]** 1215/2012/EU rendelet hatálya alá tartozó, joghatóságot kikötő megállapodások tisztességtelen jellege, és ha igen, milyen mértékben:

1.1. Az egyik álláspont szerint az 1215/2012/EU rendelet 25. cikke kimerítően szabályozza a joghatóságot kikötő megállapodás megengedettségét, formáját és hatásait; semmilyen tartalmi vizsgálat nem végezhető a nemzeti jog alapján, mégpedig az általános szerződési feltételekben foglalt joghatósági kikötések esetében sem. A jellemzően gyengébb fél védelmét már az biztosítja, hogy joghatóságot kikötő megállapodások korlátozások mellett köthetők fogyasztókkal, biztosítási kötvények jogosultjaival és munkavállalókkal.

Ezen álláspont képviselői [omissis] abból indulnak ki, hogy az 1215/2012/EU rendelet zárt joghatósági rendszert alkot. Az 1215/2012/EU rendelet 25. cikkének a nemzeti jogon alapuló tartalmi vizsgálatot lehetővé tevő értelmezése feszültségben áll az 1215/2012/EU rendelet egységesítésre irányuló célkitűzésével. Az álláspont képviselői e tekintetben különösen az Európai Unió Bíróságának a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló 1968. évi brüsszeli egyezmény [omissis] 17. cikkével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatára támaszkodnak, amely szerint a jogbiztonság érdekében a bíróság joghatóságot kikötő megállapodásban történő kiválasztását csak az említett rendelkezésben rögzített követelményekhez kapcsolódó megfontolások fényében lehet értékelni (lásd: C-159/97, EU:C:1999:142, 46. és azt követő pontok). **[eredeti 8. o.]**

1.2. Felmerül azonban a kérdés, hogy a joghatóságot kikötő megállapodásokra nem vonatkoznak-e az európai másodlagos jogból, különösen a 93/13/EGK irányelvből eredő, a tisztességtelen jelleggel kapcsolatos korlátozások [omissis]. Az 1215/2012/EU rendelet 19. cikke korlátozza ugyan a joghatóságot kikötő megállapodások fogyasztókkal való megkötését. Az 1215/2012/EU rendelet 17. cikkének (3) bekezdése szerint azonban a fuvarozási és személyszállítási szerződésekre nem alkalmazható az I. fejezet 4. szakasza. Fogyasztói szempontból ezért továbbra is fennáll a védelemhez fűződő érdek, amely a 93/13/EGK irányelv rendelkezéseinek alkalmazásával vehető figyelembe [omissis].

A tisztességtelen jelleg 93/13/EGK irányelven alapuló vizsgálatát különösen az 1215/2012/EU rendelet 67. cikke szerinti rendelkezésre tekintettel támogatják: az irányelvet átültető nemzeti rendelkezések a joghatóság szabályozásának minősülnek, mert a joghatósági kikötés érvénytelensége azzal jár, hogy a jogszabály szerinti joghatósági rendszert kell alkalmazni, és többnyire a megállapodás szerintitől eltérő bíróság rendelkezik joghatósággal [omissis]. Egy másik érvelési irányvonal arra hivatkozik, hogy az 1215/2012/EU rendelet 25. cikke (1) bekezdése első mondatának második tagmondata alapján a

joghatóságot kikötő megállapodás anyagi érvényességét meg kell vizsgálni a [eredeti 9. o.] 93/13/EGK irányelv minimumkövetelményeire tekintettel [omissis].

1.3. Megint mások úgy vélik, hogy mivel az 1215/2012/EU rendelet 25. cikke (1) bekezdése első mondatának utolsó tagmondatában az európai jogalkotó az „anyagi érvényességet illető semmisségre” hivatkozik, az általános szerződési feltételekben foglalt joghatósági kikötések tartalmi vizsgálatára is lehetőség van [omissis].

2. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) számára ezért kérdéses, hogy az 1215/2012/EU rendelet rendelkezései milyen viszonyban állnak a 93/13/EGK irányelvvel, illetve a megfelelő nemzeti átültető rendelkezésekkel, és hogy az 1215/2012/EU rendelet 25. cikkében használt, az anyagi érvényességet illető semmisség kifejezés magában foglalja-e a fogyasztóvédelmi rendelkezések megsértését, még ha azok nem az európai másodlagos jogban gyökereznek is. Nem tűnik végül egyértelműnek, hogy a 93/13/EGK irányelvet átültető, konkrétan alkalmazandó nemzeti rendelkezéseket az 1215/2012/EU rendelet 25. cikke (1) bekezdése első mondatának utolsó tagmondatában foglalt kollíziós szabály – tehát a *forum prorogatum* joga – alapján kell-e meghatározni.

Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság)

Bécs, 2020. február 27.

[omissis]